

SLOVENSKI NAROD.

načaja vsak dan večer, izumljene in prakse, ki se po postri prejemajo na avstro-ugarsko deželo na vse leto 25 K., na poi leta 13 K., na četrt leta 6 K. 50 h., za en mesec 2 K. 50 h., za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 14 K., za pol leta 12 K., za četrt leta 6 K., za en mesec 2 K. Kdor hodi sam oonj, plača za vse leto 22 K., za poi leta 11 K., za četrt leta 5 K 50 h., za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znača poština. — Na naročbo prek istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za osnania se plača s od dotorstope peti-vrstne po 12 h., če se osnania tiska enkrat, po 10 h., če se tiska dvakrat in po 8 h., če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. Kopiji se ne vratajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knastrovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I nadst. upravljanje pa v pritličju. — Upravljanju naj se blagovoilo pošiljati naročnine, reklamacije, osnania, t. j. administrativne stvari.

Uredništvo telefon št. 24

Poznameno številko po 10. h.

Upravljanje telefon št. 85.

Občinske volitve v Srbiji.

Belgrad, 2. dec.

Včeraj so se izvršile občinske volitve v celi Srbiji. To je važen dogodek, ker od rezultata občinskih volitev je takoreč absolutno odvisen tudi rezultat volitev za narodno skupščino. Vsled tega so občinske volitve vedno merilo moči posameznih strank. Zato tudi zanimanje za občinske volitve ni čisto nič manje od zanimanja za skupščinske volitve, ako ni celo večje.

Letošnje občinske volitve so bile v posebni meri živahne, ker je opozicija napela vse sile, da oslabi vladno stranko (radikalce), ker bi s tem bila oslabljena tudi pozicija vlade, na katero je opozicija v tem letu posebno huda in se je poskušalo celo ustvariti opozicionalni blok proti nji. Ta nameri se ni posrečila, ker so samostojni radikali — najmočnejša opozicionalna stranka — kmalu sprevinili, da kot napredna, svobodoumnna stranka ne morejo stopati v politične zveze s kompromitovanimi in že na smrt obsojenimi reakcionarnimi strankami. Ali v nekaterih mestih so pri včerajšnjih občinskih volitvah vseeno nastopile opozicionalne stranke s skupnimi kandidati proti kandidatom radikalne stranke. To so bili lokalni kompromisi, ki na strankarske odnose v splošnem ne bodo čisto nič vplivali.

Končni rezultati volitev iz vseh občin še niso znani. V Srbiji je nekaj čez 1400 občin in v času ko pišem te vrstice, je znano samo toliko, da so radikali dobili 650, a razne opozicionalne stranke samo 216 občin. V tem razmerju prihajajo tudi nadaljnja izvestja, pa se more že danes reči, da dobijo radikali ogromno večjo občin v svoje roke in tako še bolj utrdijo svojo pozicijo kot vladajoča stranka. O tem danes nihče več ne dvomi.

Največje udarce so zadobili nacionalisti, od katerih so radikali osvojili glavne njihove trdnjave, za katere se je splošno mislilo, da so ne-premagljive. To so mesta: Vranje, Leskovac, Negotin, Požarevac, Smederevo in Loznicu. Vsled tega nepričakovane poraze je zavladala v vrstah nacionalne stranke prava konsternacija, ki je razumljiva, ker ta popolni poraz — v knečkih občinah nacionalisti tudi gubijo enormno — pomeni definitivno propast nacionalistov, ki so kot stranka tudi do sedaj samo še životarili.

Spoloh pomenijo včerajšnje občinske volitve poraz reakcionarnih

elementov, kar je zelo tolažljivo, ker je razveseljivo tudi dejstvo, da so se volitve izvršile v popolnem miru in redu, kar dokazuje, da je srbski kmet politično zrel in sposoben za pravo in čisto ustavno življenje. Borba je bila ostra in agitacija strastna, pa so se mnogi bali, da bi moglo priti do resnih spopadov. To se ni zgodilo, nego so se volitve izvršile povsod v najlepšem redu. Samo v Kruševcu je bil pretep, v katerem so bili trije neznanstveni poškodovani. Vojnaštvo je pretepače kmalu razgnalo, in sicer brez uporabe jeklenega ali ognjenega orožja.

Danes zvečer ali najkasneje juči v jutro bodo znani končni rezultati volitev iz vseh občin. Te rezultate sporočim »Slovenskemu Narodu« brzljavno. — ut.

Poslanska zbornica.

Na Dunaju, 4. dec.

Tudi danes še ni prišlo do glasovanja o Masarykovem predlogu glede vseučilišč in tudi debata še ni končana. Dognala se je samo razprava o nujnosti Masarykovega predloga. Da bo nujnost sprejeta, je zagotovljeno. Potem se začne še meritorna debata in po nej pride do odločilnega glasovanja. Klerikaleci se silno trudijo, da bi našli izhod iz zagate. Na njih željo se vrše še med strankami in med vladom pogajanja. Namen teh pogajanj je, da bodo formulo, ki naj zagotovi v slobodno in zavestno, da klerikalce in miran.

Začetkom seje je bil predstavljen zbornici novi domobrani minister Georgi. Socialni demokratje so ga pozdravili s ploskanjem, ker smatrajo, da odstop prejšnjega domobranskega ministra Latscherja za zmago njihove stranke.

Koj potem se je začela razprava o Masarykovem predlogu.

Prvi je govoril klerikalni vseučiliški profesor M a r i z Inomosta, prav banalno in vsakdanje. Mož je bil nekdaj svobodomiseln, pa je predsedjal iz samega streberstva. Ker ni mogel nič staravnega povedati, je trdil, da se hoče svoboda znanosti in vesti zagotoviti samo na korist Židov. Sploh so se zdaj klerikaleci v zadavi vseučilišč zabarikadirali za antisemitizem, češ, gre se jim le za Žide, da bi tako prikrali svoj napad na svobo-

do znanosti in postavili svojo velikansko blamažo v milejšo lu.

Nemški radikalec Sommer je Mayrja temeljito »sfural«. Opozoril je na velikanski razloček med Cehom Masarykom in med Nemcem Mayrjem. Masaryk se je v znamenitosti svojem govoru zavzel za svobodo in resnico. Mayr pa je denunciral in vsled pomanjkanja argumentov si pomagal z jezuitskimi zvijačami. Klerikalcem je govornik dokazal, da so katolicizem materializirali. Rim je bil vedno sovražnik svobodne znanosti in zadnji čas je, da se vse združi proti ultramontanskemu sistemu.

Post. dr. Rybar je porabil to priliko, da je v jedrnatem govoru pojasnil krivice, ki se gode jugoslovenskim dijakom na nemških vseučiliščih in očrtal, kako Nemci zatirajo zlasti Slovence.

Nemški liberalci Redlich se je zavzemal za svobodo za vse. Take svobode pa drugače ni zagotoviti, ker je država zanje skrbila. Le če bo država gospodovala nad cerkvijo, bo mogla svobodomislecem in klerikalcem zagotoviti enako mero svobode.

V imenu poljskega kluba se je Glombinski izjavil, da hoče braniti svobodo znanosti in avtonomijo vseučilišč ter nasprotovati vsem nasprotnim poskusom.

Debata o nujnosti je bila s tem končana.

Generalni govornik pro je bil socialni demokrat Pernerstorfer. Ta je prav dobro govoril. Klerikaleci, je rekel, varajo javnost, da je katolicizem v Avstriji zatiran in da komaj živari. V resnici uživa absolutno svobodo. Vzlic temu ne bodo Avstrije prisilni nazaj v razmere, kakršne so bile pred Solferinom in Kraljevim Gradecem. Govornik je potem dokázaval, da sta si vera in veda nasprotsi in izvajal iz tega, da so teološke fakultete nezmiselne.

Generalni govornik contra je bil dr. Krek. Pa ni imel srečnega dneva. Govoril je tako, kakor bi pisal za »Domoljub«: Liberalci hočejo uvesti francosko politiko v Avstriji, govore o svobodi znanosti, pa mislijo na zatiranje cerkve. Svoboda znanosti ni drugega nič kot privilegij svobodomislecev. Pametno je bilo samo to, kar je govoril o socialnih demokratih. Priznati pa se mora, da Krek ni posaval, kakor drugi klerikaleci.

Tako in enako je govoril Krek. Masaryk se je potrudil in je Kreku prav mirno in stvarno odgovoril. Razprava se bo nadaljevala jutri.

Socialna vprašanja.

Zdravljenje nemških invaliditetnih zavarovalnic leta 1906.

V vse večji meri se poslužujejo nemške zavarovalnice in blagajne, baveče se z zakonito uveljavljenim zavarovanjem za slučaj invalidnosti, pristojče jima pravice, skrbeti za zdravljenje zavarovancev, da se ohrani oziroma obnovi njih zmožnost za delo. Glasom statistike, ki je pred kratkim izšla, so leta 1906. izdale vse zavarovalnice za zdravljenje 66.883 oseb 16,660.445 mark. Leta 1901. se je zdravilo samo 32.710 oseb in je zdravljenje veljalo le 7,912.220 mark. Število zdravljenih je torej tekom zadnjih pet let vsako leto poskopljal. Od izdatkov se je leta 1906. porabilo za podporo rodovim obolelih zavarovancev 2,050.364 mark, leta 1902. pa 916.274 mark.

Zavarovalnice imajo v svoji posesti 53 bolnic in zdravilnic. Med temi je 27 zdravilnic za bolne na pljučih in 26 sanatorijev. Luksemburško napravljeni instituti deželne zavarovalnice v Berolinu, ki ima dve zdravilnic za bolne na pljučih in po en sanatorij za moške in ženske, so šteti kot širje zavodi. Po statistiki znašajo pri rednem zdravljenju (v sanatorijih, bolnicah, kopališčih itd.) stroški za osebo povprek 370.16 mark pri bolnih na pljučih in 194.40 mark pri drugih bolnikih; če zdravljenje ni redno, če hodi zdravnik k bolniku itd. pa 24.12 oziroma 35.49 mark. Naprave za okrepčilo v gozdih ali zunaj gozdov na prostem ima vse več bolnih obiskovalcev in so leta 1906. znali stroški za moške 42.362 mark, za ženske pa 24.649 mark. Iz teh impozantnih številk, kazočih postranski vpliv invaliditetne zavarovanje, se vidi, kak velikanski obseg je dobitlo zavarovanje delavcev in kar vedno večji blagoslov je ta naprava.

Starostno zavarovanje na Nizozemskem.

Nizozemska vlada je svojemu parlamentu predložila načrt o ustanovitve državnega starostnega zavarovanja. Vsak delavec, ki nima nad tisoč goldinarjev letnega dohodka, je po tem zakonu dolžan se zavarovati na starostno rento. K premiji morajo prispevati delodajalec. V prvih 75 letih bo država prispevala po 10 $\frac{1}{2}$ milijona kron na leto. V začetku so nameravali izvesti to zavarovanje po nemškem zgledu, a vlada je to opu-

stila, da se ogne slabostim, ki jih je praksa spravila na Nemškem na dan.

Ljubosumni Nemci

Dunaj, 4. decembra. V imenu vseh združenih nemških strank sta bila danes poslanca Sylvester in Chiarri pri ministrskem predsedniku ter ga vprašala, ali je res obljubil Čehom posebne koncesije, da bodo glasovali za nagodbo. Naglašala sta, da se je nemških strank lotilo zaradi tozadnevnih vesti hudo razburjeni. Ministrski predsednik baron Beck je odgovoril, da o kakih narodnih koncesijah Čehom še govorita ne more biti. Vlada stoji slej kot prej na stališču, da se vedenje strank napram nagodbi ne more v nobenem ozirom spravljati v zvezo z narodnimi koncesijami.

Zvišanje častniških plač.

Budimpešta, 4. decembra. »Az Ujsag« poroča iz zanesljivega virja, da je vojno ministrstvo izdalо na vsa vojaška poveljstva zaupno na redbo, naj obveste častnike, da v tem enem letu ne more biti govorova o ureditvi, oziroma zvišanju plač častnikom. Zato naj poveljniki priporoči podjetnim častnikom, naj v teku enega leta sploh ne razvijajo tega vprašanja.

»Pester Lloyd« pa poroča z Dunajem, da v vojnem proračunu za leto 1908. res ni regulacije častniških plač, vendar se vrše o tem predmetu se vedno pogajanja med vojno upravo in ogrsko vlado. Upati je, da se pogajanja v vojnem ministrstvu dosegajo do novega leta, nakar se bo zaviteval od delegacij poseben način kredit, tako da se plače častnikom vendar zvišajo s 1. januarjem 1908.

Dr. Wekerle grozi Hrvatom.

Budimpešta, 4. decembra. V današnji seji ogrsko-hrvatskega državnega zbora je interpeliral hrvaški poslanec Popović v madžarskem jeziku ministrskoga predsednika zaradi njegove grožnje, da bo resolucijom uničil, in ker je imenoval hrvaške poslane »ilirske sanjače«. Dr. Wekerle je na interpelacijo takoj odgovoril osorno in oholo. Rekel je, da ni rabil besede ilirski, pač pa jugoslovanski sanjači, kar so tudi hrvaški poslanci, ker imajo neprestano posvetovanja z inozemskimi politiki. Res je tudi, da hoče uničiti

LISTEK.

Nekaj o zgodovinskem pomenu ljubljanskega grada.

(Konec.)

Toda že pred znamenitim procesom zoper Pellec in drugove se je vrsila druga obravnavava zoper »Karbone«, izmed katerih se je moralno — v celiem jih je bilo okrog 40 — teh le pet, ki so bili prvotno obsojeni na smrt, pokoriti s 5 oziroma 10letno ječo na ljubljanskem gradu: Marquis Canonicus iz Ferrare, Delfini Rinaldi iz Bolonje, Cechetti iz Roviga, dr. Garavieri in Crespino. Ostali obsojeni v tem procesu, med njimi eden duhovnik, dva odvetnika, dva sodnika in eden grof, so bili 10 do 12 let zaprti na Spielbergu pri Brnu.¹⁾

Ko so postala »Karbone« in vsled vedno pogosteješih aretacij tla v Miljanu in Benetkah prevroča, so se preselili v prvi polovi-

ci leta 1823. s svojim glavnim taboriščem v Brescia, ki leži v bližini Milana, kjer so nadaljevali propaganda za odstranitev avstrijskega jarma v Italiji. A tudi tu jih je izselila avstrijska policija in je zaprla njih glavarje že v jeseni istega leta. Izmed mnogih obtožencev, v tem »veleizdajalskem« procesu, ki je v zgodovini »Karbone« družbe eden najslavnješih in ki se radi te svoje slave imenuje kratko »Il processo di Brescia«, so jih poslali 15 na ljubljanski grad, da se tu pokore za svoj zločin z 10letno težko ječo. Splošno senzacijo vzbujajoča pravda je bila 8. januarja 1824. Transport obsojencev, katerega stroški so narasli na 3265 lir (policjski delegat, ki je spremljal ta transport, Carlo de Villata, je dobil še posebno nagrado, 1000 goldinarjev) je odšel 19. maja 1824. ob 1 $\frac{1}{2}$ zjutraj, iz Brescije. Za transport so rabili šest vozov; v prvih petih vozovih sta sedela po dva stražnika pri ujetnikih.

V prvem vozu so bili obsojeni Martinago Vincenzo, Rosia Girolamo, in Pavio Piero stražnikoma Vidali in Galbusere. Ob strani je jahal policijski stražmojster Saechetti.

Drugi voz: obsojeni Ducco Lodovico, Cigola Alessandro in Dassi Antonio stražnikoma Cornellini in Vittachiro.

¹⁾ Stari ljudje v Ljubljani še danes priovedujejo, da je bil »nekoč« na Gradu za neki italijanski kardinal.

množica ljudstva, ki je molče motrila obsojence. Obsojeni so prenočili na rotoviu in dne 29. maja ob 6 $\frac{1}{2}$ uri zjutraj so jih prepeljali v štirih vozovih, katerih vsakega so vlekli 4 konji, na grad. Izročitev jetnikov in njih prtljage jetniškemu oskrbniku je bila končana še ob 1. popoldne.

Kakor posnemamo iz tozadnevnega potnega poročila policijskega delegata Villatta na takratnega vladnega predsednika v Miljanu, grofa Strassolda, se so vedli obsojeni med vso vožnjo mirno in dostopno in so zahvaljevali cesarju za naklonjenje jim pomiloščenje (nekateri so bili namreč spočetka obsojeni na smrt).

Tako je končala na ljubljanskem gradu zadnja epizoda v zgodovini italijanskega osvoboditeljnega gibanja tako slavne »zarote v Bresciji.«

Nikdar mirujuča agitacija skrivenih družb na eni, in napake, ki jih je zagrešila vlada napram prebivalstvu — zloglasni Metternichov policijski sistem je bil takrat na Lombardskem in Benečanskem v najburnejšem cvetju — na drugi strani, so povzročile, da se v deželi pomiriti niso mogli duhovi

resolucioniste, toda ne fizično, temuč politično, namreč z novimi volitvami. To ni le njegova želja, temuč tudi dolžnost. »Ako se ne posreči zdržati na Hrvaskem ustavne vlade, prizadevali si bomo preko gospodov poslancev na temelju ogrskega hrvaških nagodbnih zakonov spraviti skupaj tako hrvaško večino, ki bo omočila ustavno vladanje na Hrvaskem.«

Poljaki na Pruskom.

Berlin, 4. decembra. Ako pruski deželní zbor sprejme znano protipolsko predlogo, odgovorili bodo na nasilstvo poljski državni in deželní poslanci s tem, da odložijo vsi svoje mandate. Da pokažejo vladu še bolj svoje zaničevanje, priporočali bodo odstopivši poslane svojim volilem socialnih demokratov, za katere se razvije živahnna agitacija.

Varšava, 4. decembra. Poljaki na Rusku se pripravljajo na bojkotiranje nemškega blaga.

Srbski kralj na Dunaju.

Belgrad, 4. decembra. »Pravda« poroča, da na dvoru delajo priprave za potovanje kralja Petra na Dunaj. Za sedaj so še ovire, ker na Dunaju zahtevajo, da dr. Pašić ne sme biti v kraljevem spremstvu.

Amerika se oborožuje.

London, 4. decembra. Predsednik Roosevelt je izdal oklic, v katerem zahteva pomnožitev armade in zgradbo vojnega brodovja. Roosevelt pravi v oklicu, da še ni bilo nikdar takoj velikega naroda tako malo stalno vojsko kakor jo imajo Zedinjene države. Ni dovolj ne častnikov ne moštva, tako da bi bilo treba kako veliko, dolgotrajno vojno dobojevati le s prostovoljci. »Kakor je pokazala konferenca v Haagu, ne smemo staviti svojih upov glede miru na kakih mednarodne dogovore o omejitvi oboroževanja. Zato bi bilo skrajno nesmetno, zadrževati zgradbo vojnega brodovja.«

Dopisi.

Iz Litije. Ker je letos meseca marca tukaj umrl upokojeni duhovnik g. Zupančič, ki je bil ves čas, kar se je Ciril-Metodova podružnica za Litijo in okolico osnovala, nje pravomestnik, in se je tudi vseletni blagajnik g. Fr. Knaflčič iz Šmartne težčasti odpovedal, smo pri zadnjem občnem zboru izvolili tema dvema naslednika. Izbrali smo dobra narodnjaka in upali, da bosta navdušeno delala za to podružnico in nismo se varali. Prvomestnikom izvoljeni nadučitelj g. B. Andoljšek in blagajnik g. Vinko Watzak sta čisto na mestu. Septembra meseca sta nas peljala v prijazni Hotič »med narod«, kjer smo se dobro zabavali in navduševali prijazne Hotičane in Vačane ter druge, ki so se nam pridružili in tudi Ciril-Metodova družba je imela nekoliko dohodka od tega izleta. Zdaj se zopet nekaj pripravlja. »Palček« bodo igrali šolski otroci na dan sv. Štefana. Vsa čast g. pravomestniku, ker se toliko trudi z otroci — igralo jih bo menda 40 — in skrbni za družbo, ki potrebuje vedno več denarja, da vsaj deloma ustreže željam obmejnih Slovencev; s tako prireditvijo vzbujajo pri otrocih narodno zavest, ljubezen do matere Slovenije in se obenem tu-

di izobrazujejo. Predstava se bo vršila v gospo Roblekove dvoranji, ki je edina pri nas, v kateri se morejo vršiti večje veselice. Sv. Štefana dan pridite torej vsi, ki ljubite otroke in svoj rod. Z obilo udeležbo bo tudi poplačan velik trud g. pravomestnika in kako bo šele vesel naš vrli in zelo varčni g. blagajnik! Kmalu dobimo mena da družbine božične razglednice. Poslužujmo se pri voščilih v prvi vrsti teh in ne zabimo tudi prilepljati na vse pošiljatve narodni kolek. Tako čudno se vidi in neprijetno dregne človeka, če dobi pismo, razglednico ali dopisnico iz rok narodnjaka ali narodnjakinje brez narodnega kolka. Za novo leto se bomo pa po starini vadi odkupiti voščil vsaj z malimi zneski v korist družbe sv. Cirila in Metoda, ki potrebuje čezdalje več denarja. Brez dobre denarnih sredstev marljivo družbino vodstvo ne more zlahkoto veslati našega narodnega čolnička in zato vselej, pri vsaki prilikli spomnimo se prelepih besedi slavnega goriškega slavčka, ki, če prav že leto dni počiva v zemlji, nam še vedno v svoji krasni pesmi »Naš čolnič otmimo«, kliče: »Za mano, za mano, kdor je plavár, Brodarjem pomoči nesimo, Naš čolnič pogube otmimo!«

Iz Logateca. Iz več krajev čitalo poročila, da so znižali mesarji ceno mesu. Naša logaška mesarja pa vztrajata pri starem kot v slavni Ribnici. Baje bi rada znižala ceno govejemu mesu (telecemu in prasičemu) sta že znižala in prišla ta teden do 1 K 40 vin. za kg), in imata med seboj — kadar se je slišalo — neko stavo: Kdor začne ceneje prodajati, ta izgubi stavo 200 K. Hm, to ni, kar si budi! Take stave so pa imenitne. Pri nas ne živi od mesa samo peščica gospode, ampak tudi delaveci, katerih je dosti. Dr. Krek naj vpraša mesarja, koliko mesa pojedtu kmetje in delaveci, potem naj čeka na shodu »Kmečke zvezce«, da je čisto prav, ker je meso tako dragoo, on je celo trdil, da je še prepočeni. Napredok Logateca se kaže v marsičem. Kdor je imel to priliko, da je prišel ponoči z vlakom sem, gotovo je objemal drevesa ob cesti, zato v taki »egiptovski« temi je vse mogoče. Pri nas čakajo z lučjo, da se prikaže luna. Gotovo ne bodo spravili prizgane svetlike po cesti in ulici v Logatecu občine na beraško palico. V tem oziru naj se le napravi red, kar bo v čast občini in onim gospodom, ki hočejo skrbeti za občino. Luč na ulice! S par svetilkami ni prav nič bolje. Davkoplavec so na Mart. hribu, na Brodu, na Čevicah zadaj za Tollazzijevo hišo, kakor ob glavnem cesti v Doljenem Logatcu. Dajte vsem svetlike, a tudi prižigajte jih! Če je par fickov več v proračunu, ne bo nič hudega, zakaj davkoplavec bodo vedeli, zakaj se trosi denar. Kjer se lahko kupuje posestvo za bodoči farovž, naj se izda kaka krona tudi za koristne stvari. To bo napredek v Doljenem Logatcu, ne pa farovž! — Da se ne zaspri spanje nazadnjaštva, zato o prilikli zopet kaj!

Iz Metlike. V »Slovenskem Narodu« z dne 20. m. m. št. 269 smo čitali pod naslovom »Koliko vina se je letos pridelalo na Kranjskem« med drugim, da se je v okrajnem glavarstu Črnomelj pridelalo 119.178 hl vina, in sicer v sodnem okraju Črnomelju 80.550 hl in v sodnem okraju Metlika pa 28.628 hl. Nimamo sicer statistike v rokah, presodimo pa lahko brez te, da je to pomota, in da se je najbrže v sodnem okraju Metlika letos pridelalo 80.550 hl vina in v sodnem okraju Črnomelj pa samo 28.628 hektolitrov.

takratnega policijskega ravnatelja v Milanu Torresani¹), zakaj je njen sin zaprt, ji je le-ta na kratko odgovoril: »Potroši preveč denarja in je prepopularen!«

Kako dolgo so bili ti milanski plemiči zaprti na ljudjanskem gradu, se iz virov, ki so nam na razpolago, ne dá določiti.

Najvažnejša vloga med italijanskimi patrioti, ki so bili med bojem za neodvisnost zaprti na ljubljanskem gradu, je brez dvoma pripadal 15. oziroma 16. milanskem talnikom maršala Radeckega leta 1848.

Vest o izbruhi du na j s k e v s t a j e leta 1848. (13. marca) in o obljubah, ki jih je storil cesar Ferdinand in ljudstvu, se je v Milanu, kjer je veljalo do 22. februarja vojno pravo, raznesla v noči od 17. do 18. marca. Vkljub temu, da so vodje vsega gibanja določili odkrito vstajo Lombardije proti Avstriji na nekaj tednov pozneje — hoteli so namreč še počakati na veliko pošljatev orožja iz Pijemonta — je učinkovala ta vest na milanske prebivalce tako razburljivo, da so mahoma začeli z revolucijo. Primeroma mala avstrijska garnizija, ki je bila poleg tega sezavljena deloma iz nezaupljivih ita-

¹ Pred kratkim umrl nemško-avstrijski romanopisec Karel vitez Torresani pl. Langenfeld je bil njegov sin.

di izobrazujejo. Predstava se bo vršila v gospo Roblekove dvoranji, ki je edina pri nas, v kateri se morejo vršiti večje veselice. Sv. Štefana dan pridite torej vsi, ki ljubite otroke in svoj rod. Z obilo udeležbo bo tudi poplačan velik trud g. pravomestnika in kako bo šele vesel naš vrli in zelo varčni g. blagajnik! Kmalu dobimo mena da družbine božične razglednice. Poslužujmo se pri voščilih v prvi vrsti teh in ne zabimo tudi prilepljati na vse pošiljatve narodni kolek. Tako čudno se vidi in neprijetno dregne človeka, če dobi pismo, razglednico ali dopisnico iz rok narodnjaka ali narodnjakinje brez narodnega kolka. Za novo leto se bomo pa po starini vadi odkupiti voščil vsaj z malimi zneski v korist družbe sv. Cirila in Metoda, ki potrebuje čezdalje več denarja. Brez dobre denarnih sredstev marljivo družbino vodstvo ne more zlahkoto veslati našega narodnega čolnička in zato vselej, pri vsaki prilikli spomnimo se prelepih besedi slavnega goriškega slavčka, ki, če prav že leto dni počiva v zemlji, nam še vedno v svoji krasni pesmi »Naš čolnič otmimo«, kliče: »Za mano, za mano, kdor je plavár, Brodarjem pomoči nesimo, Naš čolnič pogube otmimo!«

Dnevne vesti

v Ljubljani 5. decembra.

— Poljaki poslanec Hribarju. Poslanec Ivan Hribar je dobil iz Poljske še tele brzojavne pozdrave, ki jih priobčujemo v slovenskem prevedu:

Hrodenka, 2. decembra. Zbrani Poljaki in Židje okraja hordenskega izražajo Vašemu blagorodu svojo najiskrenejšo zahvalo za odločno protestno izjavo proti preganjanju naših bratov po pruskih nasilnostih, kruto teptajoče pravice poljskega naroda. — Dr. Antonin Roszko, župan, Izak Kolinc.

Ljubljana, 2. decembra. Društvo poljskih časnikarjev izraža Vašemu blagorodu svojo najiskrenejšo zahvalo za možato protestno izjavo proti preganjanju naših bratov po pruskih nasilnostih, kruto teptajoče pravice poljskega naroda. — Adam Krehwicki, predsednik, Ostaszewski - Baranowski, tajnik.

Ljubljana, 30. novembra. Za odločni nastop za zatiranje Poljake na Pohorju, pošljamo najiskrenejšo zahvalo. — Zvezarokodelcev, trgovcev in obrtnikov v Ljubljavi.

Kopaczynce, 3. dec. Občinski zastop Kopaczynce je soglasno sklenil izreči svojo iskreno zahvalo Vašemu blagorodu in vsemu Vašemu klubu za odločno obrambo pravice poljskega naroda in za pridružitev k protestu proti poljskemu nasilstvu. — Manastirski, župan.

— Komedijantje. Dr. Šusteršič in dr. Krek sta v Gostinčarju dobila za državni zbor ponizno ovčico: kar hočeta, to pa storii. Če je treba utemeljevati kak nujen predlog, ki je bil vložen na željo vlade — dr. Krek je trdil te dni, da so klerikalni poslanci kupljeni od vlade — ga utemeljuje Gostinčar na poziv dr. Šusteršiča, Seveda mu mora dr. Krek prejti spisati ves govor. — Če pa Šusteršič in Krek hočeta, pa Gostinčar po dolgem utemeljevanju svoj predlog tudi — umakne. Najlepše pri vsem tem je, da klerikalci slepe ljudi, koliko store njih poslanci za svoje volilice. V nedeljo je bil v Ljubljani po § 2. shod državnih uslužbencev pri Grajšarju na Dunajski cesti. Na ta shod je bil povabljen Gostinčar, ki se je par dni preje v drž. zboru potom nujnega predloga tako slavno »zavzel« za drž. uslužbence, potem pa umaknil dotični predlog. Seveda je farbal, kot se je dalo. Kvasil je, da je nujnost predloga umaknil, ker so velike stranke sklenile, da se vsak nujen predlog odkloni, da se resi o pravem času nagodba. Kako je bilo v resnicu z Gostinčarjem predlogom, povedali smo v ponedeljek. Kranjski klerikalci so ga vložili na zeljo vladne, ko je bila nastala ministrska kriza in je vladu želela, da naj se zagradi pot do razprave o proračunu, dokler ne bo rešena ministrska kriza. Tisti slavni »velepotomembni« predlog je obsegal samo štiri vrste in ni vseboval nikakih konkurenčnih nasvetov, kako naj se zboljšajo razmere drž. uslužbencev. Tudi ni imel na mena doseči kaj za te uslužbence, nego le takičenamen v korist vlade. Ko se je resila ministrska kriza in se je razprava o predlogu proti podraženju živil nepričakovano dolgo zavlekla, vladni nujni predlogi niso bili več potrebni in všeč, zato je Gostinčar zopet na željo vlade umaknil svoj predlog, ki ga je utemeljeval celo uro. Kako smešno vlogo je igral ta dični poslanec kranjske dežele, nam pove tržaški »Balkan«, ko piše: »Potem ko se je Gostinčar trdil skoro eno uro, da

— Slovensčina na kočevski gimnaziji. V šolskem letu 1907/08 se slovenčina na kočevski gimnaziji poučuje v V. razredu kot neobligaten predmet v posebnem kurzu. Spodnje štiri razrede so spojili v tri kurze, kjer se poučuje slovenčina kot neobligaten predmet po 2 urah na teden.

lijanski čet in ki se je le težko braniti proti dobro oboroženi in organizirani meščanski vojski, kakor tudi po kralju Karlu Albertu pije montskem odrejena mobilizacija vojne sile, to je prisililo maršala Radeciga, da se je po petdnevnem lju tem cestnem boju (»Leiningerland«) — zgradilo se ni več kot 13.9 barikad na vseh delih mesta — v noči od 21. na 22. marca umaknil iz mesta. Med bitkami so tako uporni meščani, kakor tudi vojaki vjeli mnogo sovražnikov. »Revolutionarni komite je pazil posebno na to, da so uporniki vjeli čim največ vojaških in vladnih uradnikov — tako je bil med drugimi vjet tudi policijski ravnatelj Torresani — dočim so skušale čete predvsem zajeti take meščane, ki so imeli vpliv na prebivalstvo. Te so poslali kot vjetnike na grad, ki je služil Radeckemu obenem za rezidenco. Meščani, ki so bili vjeti z orožjem v rokah, so bili seveda po vojnem pravu ustreljeni. Izmed jetnikov na gradu je izbral Radecik pri odhodu iz mesta 16 meščanov, od katerih je menil, da so bili krivi vstaje; to je obdržal kot talnike in so morali slediti njemu in armadi. Od teh 16, najuglednejšim milanskim družinam pripadajočim meščanom-talnikom, so jih poslali 15 — eden izmed njih, Carlo pl. Porro, je umrl spoma na skrivosten način — po močni vojaški ekskorti po najbližjem potu

na ljubljanski grad. Tu so nekateri izmed njih ostali le malo mesecev, drugi zopet — po končanih procesih, ki so se vršili v Milanu — nekaj let kot politični zločinci. Ta petnajstistorica, ki je lahko trdila, da je pomagala »gospodu dveh svetov« — Garibaldiju — ustvarjati Italijo.⁴ so bili: marquis G. Alberto Porro, grof Giulio Porro, grof Giuseppe Belgioso, grof Emanuele Durini, Filippo pl. Marzoni, Pietro pl. Belotti; nadalje meščanje: Carlo De Capiton, Francesco Giani, Enrico Mascazzini, Alberto De Herra, Antonio Peluso, Enrico Obici, Guglielmo Fortis, Marscheroni in Citerio.

Ti možje, ki so morali trpeti radi hrepenevanja po svobodi in radi svoje plamteče ljubezni do domovine, ki so ji hoteli prizoriti neodvisnost, težke kazni in ki so postali tako mučeniki svojih idealov, zaslužijo vse naše simpatije in kraj, ki jim je služil za prisilno domovanje, in kjer so tolikrat mislili na svojo daljno domovo, ki so ji žrtvovali svojo svobodo in vse svoje premoženje, zasluži naše zanimanje.

— Volitve v okrajni zastop celjski. Piše se nam iz Celja: Post tot dirrimina rerum so vendar enkrat razpisane volitve za okrajni zastop celjski, četudi ne — vse. Razpisane pa so volitve za veleposetovo dne 16. decembra, za industrijo dne 17. decembra, za mestni in trge dne 23. decembra t. l. Za kmečke občine se čas volitev še ni oznanil, vzroka v to ne vemo. Najbrže se hoče prej videti, kakšen bude efekt volitev v drugih skupinah. — Vlada je v zadnjem času hotela skrupcati nekak kompromis med Slovencem in »Nemci«, a kolikor smo doznali, se ji to doslej ni posrečilo. Mogoče je prav to vzrok, da bodo volitve v skupini kmečkih občin — pozneje.

— Zakaj to? Iz Savinske doline se nam poroča: Dne 11. maja t. l. je umrl g. nadučitelj Anton Zagarr Petrovčah. Danes imamo že mesec december, torej se bližamo koncu leta, pa nadučiteljsko mesto v Petrovčah še vedno ni popolnjeno. Zakaj ne? Mi absolutno ne uvidimo, iz kakšnih vzrokov deželni šolski svet štajerski to nujoč zadevo tolikanj časa zavlačuje. Je li to v interesu šole? Menimo, da ne. Mar ni bilo mogoče dovelj prošnjikov za mesto šolskega voditelja v Petrovčah? Kaj še, prav dosti jih je bilo. Mogoče pa ravno za to službo kvalifikovanih prositeljev ni bilo? Tudi ne, celo izvrsto priporočen je bilo vmes. A vkljub vsemu temu do danes imenovanja še ni!

Mikarnaj resneje opozorimo na naš deželni šolski svet,

da vrši svojo dolžnost ter

naredenkratred v Petrovčah!

— Vera je postranska stvar. Klerikalci so čudni ljudje. Svoje nazore spremenjajo kar čez noč. Vsaj na zunaj. Včeraj so trdili, da se jim vedno in povsod gre samo za obrambo vere, katero liberalci teptajo v luži in blato — danes vam pa pridejo klerikalni vojskovedje in trde: »Mine preiskujem, če je kdov veren. To najvšak opravi s svojo veste.« Ta proces smo opazovali prinas na Kranjskem letos spomladi, ko je gori navedene besede izustil dr. Šusteršič in dr. Brecelj. Pošljeli so vedno trdili, da je vera v nevarnosti, da je najprej vera, potem pride čez dolgo še le drugo. Povsod so stavljali vero na prvo mesto. Kdor te dogme ni pripoznal, je bil cerkven odpadnik, brezverec in javno so ga označevali kot človeka, s katerim ni imeti nobenega stika, da se ne okuži verna duša katoličanova. Zdaj so pa sami

Za parklje. Kakor vsako leto, tako bodo tudi danes svečer hodili po mestu rogati parklji in radodarni Miklavži. Da se pa kakemu Miklavžu prehitro ne bode treba povrniti v nebesa, parklju pa v pekel, opozarjamо interesovanе krogе, da po ulici ni dovoljeno hoditi našemljeno, mavel se smejo Miklavži od hiše do hiše le voziti v zaprtih vozovih, ker bi sicer lahko prišli v konflikt s policijo. Torej, parklji pozor.

Iz Amerike se je včeraj prideljal 180 Slovencev in Hrvatov.

Izgubljene in najdene reti. Delavcev Fran Kladnik je izgubil črno denarnico, v kateri je imel 108 K.

Neka dama je izgubila usnjato torbico z manjšo vsoto denarja. — Posetnik Jakob Drglin je izgubil neke sodne listine. — Neka stranka je našla na verižci pripet ključek in ga oddala pri policiji. — Solski učenec Henrik Lobe je našel ženski čevelj. — Marija Žerovnikova je našla čepico. — Neka gospica je izgubila denarnico, v kateri je imela do 4 K denarja. — V Kamovi trgovini na Miklošičevi cesti je neka stranka pozabila denarnico s srednjo vsoto denarja, katero dobi nazaj istotam.

* Drobne novice. Vrhovni deželnim maršal za Češko knez Lobe je povedal včeraj v seji deželnega odbora, da ostane na svojem mestu le še do 10. t. m.

Vino za vojake. Francoska zbornica je dovolila milijon francov kredita, da dobi vsak vojak na dan $\frac{1}{4}$ litra vina.

O francoskem zrakovoru »Patrie« še vedno ni sledu. Nezgodno je baje provzročilo svilen žensko krilo, ki se je zapletlo v motor.

Ženski odvetnik pred vojnim sodiščem. Včeraj je pred pariškim vojnim sodiščem prvi zagovarjala dva vojaka ženski odvetnik Marija Verone. Vojaka sta bila obsojeni zaradi tativne.

Vrhovni armadni nadzornik podmaršal Galgoce gre z novim letom v pokoj.

Dragulji belgijske kraljice Henriete. Belgijski časopisi so začeli nabirati darove za odkup draguljev pok. kraljice Henriete. Dragulje je zastavila hči, koburska princezinja. Časopise pri tem ostro napada kralja Leopolda, češ, da je brezrčni skopuh.

Inkvizicija na Ogrskem. 14 Ciganov, ki so bili obdolženi roparskega umora v Congradu, je sodišče oprostilo, ker se je izkazalo, da so orožniki priznanje izsilili s strahovitim trpinčenjem. Protivoročnikom se je uvedlo kazensko postopanje.

Nižje avstrijski deželni in zbor se sklicejo po zaključenju državnozborskega zasedanja hkratemu zasedanju, da odobri deželni proračun.

— 237 vojakov je dezerteralo v zadnjih tednih od ogrskih polkov.

Zblaznel je nemški podkonzul v Carigradu Schrader.

* Požrtvovalnost sedmograških Saksov. Sedmograški Saksov je okoli 220.000, ki morajo sami skrbeti za šolstvo, vzdrževanje svojih protestantskih cerkva ter s tem za svoje nemštev. Dasi so ljudje primeroma zelo revni, so dale te nemške občine v letih 1904.—1907. za cerkvene zgradbe 1.321.964 K. Vzdrževanje 9 srednjih šol, 2 seminariev, 265 ljudskih in meščanskih šol in 54 otroških vrtcev je bilo vsako leto 1.589.800 K. Toliko žrtvujejo sedmograški Saksi za svoje nacionalno šolstvo. Kako je pa pri nas? Poldrug milijon je Slovencev, pa spravimo za našo šolsko družbo na leto komaj kakih 60.000 K! Čudno ni torej, da se naše meje krečijo, ker ljudje, ki se prištevajo h klerikalni stranki, javno rujejo proti Ciril-Metodovi družbi in tako pomagajo tuju prodirati v našo domovino!

* Znižanje davka na sladkor. Kako znano, se zniža davek na sladkor pri 100 kg za 12 K. Znižanje pa se izvrši v treh periodah. S 1. septembrom 1908 se zniža davek za 6 K, 1. septembra 1914 in 1917 pa po 3 K. Ravno vsled teh obrokov pa se ne bo dosegla začeljena znižana cena v področni razprodaji, in se ne povzdigne konzum sladkorja. Karteli bodo že skrbeli, da ne bude trpela prikrajšana sladkorna industrija, temveč bodo zopet izkorisčani le konzumenti.

* Najstarejši župan v Avstriji je župan dvojne občine Muscoli-Straßoldo pri Črinjanu, grof Nikolaj Strassoldo. Županovan je nepretrgano celih 33 let. Sedaj je zaradi slabega zdravja odstopil ter je bil na njegovo mesto izvoljen baron Kuhn, sin bivšega vojnega ministra. Grof Strassoldo je nadarjen slikar ter ima dragoceno zbirko slik.

* Svinjar v talarju. Župnik kumerški, Wagner, je, kakor smo poročali, oskrnil deklico, hčerko tamoznjega trgovca. Ta trgovec ni ovadil tega, pač pa je orožništvo samo izvedelo za to in ga ovadilo. In sedaj! Kaplan Franc Käfer je pridigal v nede-

ljo, naj molit celo ljudstvo iz Kumberga za ubogega in nedolžno preganjanega župnika, da se izteče stvar dobro. In nadzadnje je ta kaplan tako fanatiziral ljudstvo, da bojkotira celavas trgovca. Trgovino je nahajskano ljudstvo ometalo z gnojem. Kaplan hujška, ženske si pa pripovedujejo, da je župnik že čez leto dni uganjal svoje svinjarje. Od hiše do hiše pa prošnja v podpis, da naj pride kumerški župnik zopet nazaj. Ker se je izvedelo za župnikove svinjarje, je trgovec, oče deklice, popolnoma učenč, in najbrže se ne zgodi nobenemu nič, ne župniku in ne hujškočemu kaplanu! — Take reči radi potlačijo. — Kako dobro ljudstvo vzgaja klerikalizem, se pa tudi jasno vidi iz tega slučaja.

* Pes za 240.000 kron. V Kristalni palači v Londonu so otvorili pred kratkim 52. veliko pasjo razstavo. Kakor navadno so tudi na to razstavo poslali najbogatejši in najimovitejši krogi dežele svoje razkošne pse in skoraj neverjetno je, koliko vrednost predstavlja tak pes a la mode. Največ cenjeni pes te razstave je majhen Pekinjan, ki ga je poslala Lady Holland in ki ga ceni na nič manj kakor na 240.000 K. Iz kraljevega pasjega hleva je razstavljenih 50 psov. Najlepši med njimi je krasen bel hrt, last kraljice Aleksandre in žival nenavadne razsežnosti in izredno fine dlake. Poleg njega stoji čudovito lep bernardinec, last Mr. Wadmana. Ta tehta 80 kg. Njegova glava je popolna lepot. Med eksotenimi psi je omeniti one samodetskoga in afganiškega plemena, katerih, kolikor je znano, še ni bilo nikjer v Evropi razstavljenih.

* Čez 50 let. V Napulju se je pred 50 leti bogati aristokrat marki d' Avarnos princ iz Pescare poročil z revno, a krasno deklico. Dve leti nato je bilo prijavljeno rojstvo sina. Leta 1885. je umrl princ d' Avarnos, zapustivši celo svoje premoženje, 14 milijonov lir, temu svojemu sinu. Vdova se je poročila drugič z nekim princem iz rimske aristokracije. Sorodniki pokojnega princa d' Avarnosso jo začeli tožiti, češ, da ni imela nikoli otroka, temveč je izdala otroka neke kmetice za svojega, da dobi dedščino 14 milijonov. Sedaj bodo staro princenjino pregledali zdravniksi sodni izvedeni, da izrečejo, ali je pred 50 leti rodila.

* Konec telefonistinj. Brata Lomeri v Kanadi sta iznašla aparati, ki deluje pri telefonu popolnoma samostojno, da ni treba takozvanih telefonistinj, t. j. žensk, ki skrbe v centralah za zvezze. Z novim aparatom si lahko vsak priskrbi direktno zvezo s številko, ki hoče z njo govoriti, in sicer hitreje in zanesljiveje, kakor se zgodi to danes s posredovanjem v centrali. Aparat je za porabo dan in noč. Izključeno je vsako prekinjenje in prisluškanje. Ako na aparatu nikaj v redu ali ako je zveza pretrgana, naznani to aparatu sam v glavnem urad, kjer uradnik brž ukrene vse potrebno. Ako bi kdo po končanem govoru pozabil zvezo prekiniti, opozori na ta nedostek uradnika poseben zvonec. Seveda se z novim aparatom stroški telefona zelo znižajo.

* Najnowoješči italijanski svetniki. Povodom svojega duhovniškega jubileja je dobil papež Pij X. med mnogimi darovi tudi elegantno povitovo. Papež je zavoj sam odpril ter našel v njem na veliko začudenje svoj grb v krasni miniaturni izvedbi ter tri svetnike z velikimi aureolami. Trije svetniki so bili Mazzini, Garibaldi in Carducci. Zraven je bilo zelo lepo naslikano besedilo: »Nj. svetosti papežu Piju X., ki po božji volji, a proti svoji volji nadaljuje od zgoraj označenih oseb začeto delo, posvečuje več hvaležnih Rimljancov.« Iste dne so bile namreč v Rimu občinske volitve ter so na celi črti zmagali liberalci.

* Koliko stane londonska megla. Umevno je, da so se londonski mestni očetje razveselili projekta, ki jim ga je predložil nedavno Maggiora, naj bi se namreč začelo streljati proti meglji s posebnimi topovi. Londonu provzroča megla ogromno škode. V poznih jesenskih in zimskih dneh je nekatere dni megla tako gosta, da se vidi jedva tri metre pred seboj pri tem dnevu. V takih dneh je oviran ves promet in trgovina, kar pomeni za londonsko prebivalstvo do tri milijone krov zhubne na dan. Samo umetna ulična razsvetljiva velja 140.000 K, poučne železnicne pa izdajo za razsvetilne signale 120.000 K.

* Kje je največ vdov? V Bengalijski je običaj, da deklico takoj poroči po rojstvu. Vsled tega je v državi neavadno veliko število vdov. Pri zadnjem ljudskem štetju so našeli 1600 vdov, ki niso niti leta dni stare.

* Otrok v želeni omari. V Berlinu je 3letna deklica nekega odvetnika nagajala hišni, na kar ji je ta zagrozila, da jo zapre v želeno blagajno. Dekletec je na to iz nagajivosti zlezlo v omaro, a hišna je založbutnila vrata za njo, da so se zapahnila. Vse prizadevanje, odlomiti klju-

čavničo, je bilo zmanj. Knjigovodja, ki je imel ključ, je bil odsončen. Trajalo je celo uro, preden se je posrečilo omaro odkleniti. Otrok bi bil seveda mrtev za dvojnimi vratmi, aki bi ne bila požarna bramba, brž izvratala v omaro par lukenj, da je dohajal zrak v omaro. Deklica je ostala ves čas pri zaveti ter se je samo čudila, zakaj je nihče toliko časa ne vzame iz »temne sobice«.

* Drzna plezalska umetnost je te dni v New Yorku privabila nepregledno množico v spodnji Broadway. S pridržano sapo je zrlo vse na stolp novega poslopja za Singerjeve stroje, najvišjega nebotačnika na svetu, na novo pritrjeni zastavni drog, po katerej je z veliko gibčnostjo plezalo kvišku in navadno slovensko bitje v višini 703 stoplov nad gladino Broadwaya. Najdrznejši plezalec po stolpih je tukaj debutiral. Treba je bilo na vrh zastavne droge pritrđiti 14 funtov težko kroglo in jo polepiti z zlatom, zastavni drog pa belo pobaviti. Izvršil je to nevarno in obenem zanimivo delo, ki je bilo že tedne prej naznanjeno po časopisih, železniški delavec Capelle, ki mu gre slava najdrznejšega stolpnega plezala na svetu. S cesto se je videl velik komaj kakov grah. In ko je množica zdolaj mislila vsak hip, da se zvrne v globino, je Capelle mirno opravil svoje delo in si zraven že ogledal prekrasno newyorsko okolico. Tisoči vzhlik prišnjanja so zadoneli plezalu, ko je dovršil delo.

Knjigovost.

„Slovenski Sokol“ ima v št. 11. naslednjo vsebino: 1. Spomini na zlet v Pragi. 2. Telovadba na zletu v Pragi. 3. Vestnik slov. Sokolstva. 4. Knjigovost.

Vse tu naznanjene knjige in listi se dobivajo v »Narodni knjigarni na Jurčičevem trgu št. 3.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

19letni pekovski pomočnik R. Kolar je bil obsojen na 48 ur zapora, ker je pekovskega vajenca Egidija Novaka telesno poškodoval. Prispevek v vzgoji rokodelskih vajencev!

Tri srake v Spodnji Šiški so bile obtožene, da so na državnem kolo dvoru kradle premog. Punice so bile zaradi pomanjkanja dokazov oprešene.

Pri Devici Mariji v Polju so 16letni Janez Flander, 17letni Jakob Petreca in 18letni France Hočevar ponosni klicali Marijino devico Alojzijo Skrjanec in pri ti prilikobi pobili več šip, podirali planke in sploh uganjali različna pobalinstva. Flander je dobil 8 dni zapora.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj 5. decembra. Zbornica je danes izredno številno obiskana. Nadaljevala se je razprava o nujnem predlogu prof. dr. Mašaryka. Nujnost tega predloga je bila sprejeta s oglasno. Pri razglasitvi glasovanja so krščanski socialci demonstrativno ploskali. V meritornem oziru je govoril kot prvi dr. Lueger. Njegov govor je napravil na zbornico najslabši vtišek. Povzdigoval je namreč svoje zasluge za Dunaj v nebesa ter grmel proti požidovljenju vseučilišč; obenem je naglašal, da krščanski socialci ne bodo preje mirovali, dokler se ne priznajo katoliškim dijakom enake pravice na univerzah, kakor svobodomislim. Nato sta govorila dr. Drtina in dr. Čelakovsky. Prihodnja seja bo jutri.

Dunaj 5. decembra. V slučaju, da odstopi finančni minister dr. Korytowski, bo demisioniral tudi pravosodni minister dr. Klein. Dunaj 5. decembra. „Jugoslovenski klub“ je sklenil se zavzeti za znižanje skladniškega davka in sicer za sedaj za 5 K, in petih letih zopet za 5 K in v nadaljnjih 5 letih znova za 5 K. O tem sklepju je klub obvestil finančnega ministra dr. Korytowskega.

Dunaj 5. decembra. Ministriki predsednik baron Beck je povabil danes ob petih k sebi na konferenco poslanca Ivana Hribarja.

Dunaj 5. decembra. V finančnem ministrstvu je nastala nevarna kriza. Finančni minister dr. Korytowski je kategorično izjavil, da dovoli znižanje sladkornega davka samo za 6 K. Ako bi zbornica zahtevala, da se ima ta davek še bolj znižati, je minister zagrozil, da bo iz tega izvajal konsekvence ter podal svojo demisijo.

Dunaj 5. decembra. Kočijači in nakladnici na kolodvoru so stopili v stavko. Štrajka jih 500.

Budimpešta 5. decembra. Govori se, da namerava dr. Wekerle.

strukojo, dim bo zadnji madžarski govornik k pooblastilnemu zakonu ingovoril. Kot zadnji govornik je za-beležen dr. Lengyel.

Budimpešta, 2. decembra. Zbornica je danes nadaljevala razpravo o pooblastilnem zakonu. Izmed Hrvatov je govoril dr. Pinterović.

Petrograd, 5. decembra. V ulici „Forštadskaja“ so v nekem stanovanju zajeli člane neke nove revolucionarne družbe, ki je imela že izdelan načrt umoriti carja Nikolaja. Policija je zaplenila vse spise, v katerih so bile navedene vse podrobnosti zarote.

Berlín 5. decembra. Kriza je odstranjena. Stranke bodo v parlamentu izdale izjave v prilog kancelarju Bülowu. Vendar pa s tem kriza, kakor se splošno sodi, ni definitivno rešena, ampak samo odgo-dena.

London, 5. decembra. Francoski zrakovop „Patrie“ so ujeli na Irskem.

Gostilnitarje, vinostrže, kavarne in vinoigradnike

opozarjamо na novi vinski zakon, ki je stopil v veljavo dne 1. decembra t. l. Tega zakona slovenska izdaja je na prodaj v »Narodni knjigarni«. Zlasti opozarjamо, da mora imeti vsak gostilnitarje, vinostrže, kavarne in vinoigradnike.

opozarjamо na novi vinski zakon, ki je stopil v veljavo dne 1. decembra t. l. Tega zakona slovenska izdaja je na prodaj v »Narodni knjigarni«. Zlasti opozarjamо, da mora imeti vsak gostilnitarje, vinostrže, kavarne in vinoigradnike.

opozarjamо na novi vinski zakon, ki je stopil v veljavo dne 1. decembra t. l. Tega zakona slovenska izdaja je na prodaj v »Narodni knjigarni«. Zlasti opozarjamо, da mora imeti vsak gostilnitarje, vinostrže, kavarne in vinoigradnike.

opozarjamо na novi vinski zakon, ki je stopil v veljavo dne 1. decembra t. l. Tega zakona slovenska izdaja je na prodaj v »Narodni knjigarni«. Zlasti opozarjamо, da mora imeti vsak gostilnitarje, vinostrže, kavarne in vinoigradnike.

opozarjamо na novi vinski zakon, ki je stopil v veljavo dne 1. decembra t. l. Tega zakona slovenska izdaja je na prodaj v »Narodni knjigarni«. Zlasti opozarjamо, da mora imeti vsak gostilnitarje, vinostrže, kavarne in vinoigradnike.

trgovski sotrudnik

več členinar in špecerist ob novem letu pri tvojni Fran Picek, trgovina z mešanim blagom v Ribnici, Kranjsko.

Trgovina

Že več let obstoječa trgovina z mešanim blagom 4038-2 se da v najem.

Kje, pove uprav. „Slov Naroda“.

Prodajalka

slovenščine in nemščine zmožna, 22 do 28 let star, ki zna napoljati čevlje in stepati, se tako išče v mestu na deželi.

Kje, pove upravnštvo „Slovenskega Naroda“. 4021-3

Manjša gostilna

v Ljubljani se išče v najem event. na času. V najem se vzame tudi gostilniška koncesija.

Ponudbe pod „Gostilna“ na upravništvo „Slov. Naroda“. 4061-1

Spreten urar

zmožen vsakega dela, se išče takoj ali pozneje v prijetno, stalno, dobro plačano službo.

Ponudbe pod „urar“ na uprav. „Slov. Naroda“. 4049-2

Gostilna pri Finfarju v Škofji Loki se da v najem.

Vsa vprašanja na naslov: Ante Gaber v Škofji Loki 4143-2

Ura z veržico za samo K 2—.

Zaradi nakupa velik množine ur razpoložila štejska razpoložilnica: prekrasno požlačeno 36-urno precizisko ura ankerico z lepo veržico za samo K 2 — kakor tudi Svetno garantijo. — Po povzetju razpoložila

Prusko-slezska razpoložiljavalnica

F. WINDISCH v Krakovu U/38.

NB. Za neugajajoče denar nazaj. 4077

Novi vinski zakon

(z dne 12. aprila 1907.)
vzeten za vsakega vinotržca
je izšel v slovenskem jeziku
in se dobiva v

Narodni knjigarni

„Narodni knjigarni“

varne proti požaru in vlonmu, „Fox“ pisalni stroji, ameriško poštivo za pisarnice ceneje nego kjerkoli. — Bečko skladiste blagajna, delničarsko društvo, Zagreb, Ilica 22. 3424-26

Blagajne,

varne proti požaru in vlonmu, „Fox“ pisalni stroji, ameriško poštivo za pisarnice ceneje nego kjerkoli. — Bečko skladiste blagajna, delničarsko društvo, Zagreb, Ilica 22. 3424-26

SUKNA

In modno blago za obleke priporoča firma

Karel Kocijan

tovarna za sukno v Kumpolcu na Češkem.

Tovarske cene. Vzorec franko.

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

2829 42

Podpisani so usojam javiti velečenjenemu občinstvu v Ljubljani in na deželi, da sem si nabavil

nov voz za prevažanje pohištva.

ter se priporočam za sestite ter vse druge vožnje po najnižji ceni.
Dalje se priporočam za prodajo

premoga in drva.

Z velespoštovanjem

Martin Lampert
Ljubljana, Koledvorske ulice št. 31.

2400-20

Ljubiteljem lepe slovenske knjige priporočamo drugo pomnoženo in ilustrovano izdajo o o o o o

Poezij Dragotina Ketteja

ki je pravkar izšla v založništvu
L. SCHWENTNERJA v Ljubljani.

Cena broš. K 4-5, po pošti K 4-20, eleg. v izvirne platnice vezane K 5-50, po pošti K 5-80 za rekomandacijo 25 vin. več. o o o o o o o

Ta knjiga je opremljena tako sijajno, kakor pri slovenskih publikacijah nismo navajeni ter ima vrednost tudi za tistega, kdor ima prvo izdajo Kettejevih poezij, in to temelj, ker obsega mnogo pesmi, ki jih doslej ni bilo mogoč zbrati. Uredil je zbirko A. Ašker, ilustriral pa čisto v smislu poezij M. Gaspari, o o o o o

Zelo pripravno za darila!

58-73

Cene brez konkurence!

Fr. Iglič

Ljubljana

Mestni trg št. 11
priporoča največjo
zalogo

nagrobnih vencev
in 3452-18
trakov z napisimi.

Zunanja naročila se izvršuje hitro in tečno.
Redi preizdave sem primoran za 10 do 15%
ceneje prodajati!

Cene brez konkurence!

Leta 1777
Ustanovitev tvrdke
Ant. Bischoff
Trst

Vina
Žganja
Likerji
Brezalkoholne pijsace
Čaji
Cenik zastonj

Trgovci
skrajni čas je, da naročate
za sv. Miklavža
razne plškote in fino pecivo
70 po 2 vin. za 1 K, — 35 po 4 vin. za 1 K
Blago je v kartonih lepo složeno. Poštni
4031 b zavoj je 8 kartonov.
Razpoljuja E. BRANDT v Kranju.

Wajboljšo
bosiljno darilo
6 KOSOV Štih
velopriime, brez šva 150 cm šir., 871, 17
Tkalnica za plstnino in bom.
baševino Br. KREJGAR
Dobrulja Br. Česko.
Vzorec plstna in bomba.
rasiko. Tudi damasko.
volnato blago.

**Istrsko
vino**

črno, prav pristno, hektoliter 26 K,
in žganje domačega pridelka po 96 K
hektoliter.

Vino se pošilja v posodah ce-
njenih odjemalcev, žganje v lastnih
posodah, vse postavljeno na po-
stajo Trst.

89-5-5

Vzoreci se pošiljajo na zahtevo.

Anton Paoluzzi

Novigrad (Cittanova) v Istri

Za Miklavža!
Največji
pisemski papir

francoski in angleški v
okusnih kasetah in
zavirkah se dobiva v

„Narodni knjigarni“
zdržanju
s trgovino z papirjem,
pisalnimi in risalnimi po-
trebščinami

Jurčičev trg 3.

**Velika
pričožnostna prodaja**
v Angl. skladničnu oblek

Ljubljana, Mestni trg 5, Ljubljana
zaradi ogromno velike za-
lage damske, moške, de-
kliške, deške konfekcije.
Vsipredmeti se prodajo
za vsako ceno.

3953-10 O. Bernatović.

Cudovit je uspeh
pri uporabi najnovejšega barvila
za lase iz orebovega izvlečka

Nuisol

Bergmann & Ko. Dečin n. L.

Ta izvleček prekaša po svojem
prirodnem barvanju las in brade
vsaj do sedanjega barvila.

Naprodaj v steklenicah po K 2-50
pri: O. Fettich - Frankheim v
Ljubljani. III 2108 12

R. KIRBISCH

slaščičar

v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 8
priporoča svojo bogato asortirano zalogu različnih lepih

Miklavžev in parkljev.

Zunanja naročila
tečno.

Zunanja naročila
tečno.

**Za
Miklavža**

priporočava

svojo veliko, predobro izbrano zalogu:

knjig s podobami, vsakovrstnih
pravljičnih knjig

pripovedi za dečke in za deklice

mladinskih spiso

koledarjev za leto 1908

podob, gravur, barbotiskov itd.

najfinje izvršenih,

globusov vseh velikosti in cen

muzikalij vsakršne baže.

Katalogi zastonj in obdarilnih knjig za odrastle, odlične, najfinje izvršenih, nejše opreme po vseh cenah.

Katalogi zastonj in poštne proste.

4018-4

IG. pl. KLEINMAYR & FED. BAMBERG knjigarna, trgovina z umetninami in muzikal.

v Ljubljani, Kongresni trg 2.

Narodna knjigarna
v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3

priporoča naslednja dela:

Io. Cankar: Aleš iz Razora.

Ta povest iz narodnega življenja je velezanljiva in spada med najboljše dela tega pisatelja. Broš. K 1-5, vez. K 2-50; po pošti 20 v več.

Ioan Lah: Vaška kronika.

Ta knjiga obsega več izvrstnih zgodbinskih povestij iz slovenske preteklosti in sicer iz dobe turških vojsk, kmetskih vstaj, reformacije in renesanse. Broš. K 1-70, vez. K 2-71, po pošti 2 v več.

Josip Jurčič: Zbrani spisi.

V 11 zvezkih so zbraj ali najlepši spisi tega znamenitega pisatelja, ki se je v svojimi delih slovenskemu občinstvu tako priljubil, kakor samo malo drugih avtorjev. 1. Deseti brat. 2. Juri Kosjak. Spomini starega Slovence. 3. Domen. Jurij Kobila i dr. 4. Thotapec. Grad Rojnine, Klošterči žolair. 5. Hči mestnega sodnika. Nemški valpet. Sin kmetskega cesarja i. dr. Sosedov sin. Moč in pravica i. dr. Lepa Vida. Erazen. Tatenbach. 8. Cvet in sad. 9. Doktor Zobec. 1. Rokovnčič i. dr. 11. Tugomer. Veronika Desenska i dr. Vsak zvezek velja broširan K 1-0, vezan 2 K, po pošti 20 v več.

Dr. Jos. Vošnjak: Zbrani dramatični in pripovedni spisi.

II. Doktor Dragan, drama v petih dejanjih. Broš. K 1, po pošti 20 v več. III. Lepa Vida, drama v petih dejanjih. Broš. K 1, po pošti 20 v več.

Dr. Vošnjak ni samo jako priljubljen pri povedovalce, marveč tudi eden najboljših slovenskih dramatikov. Njegovi igri Doktor Dragan in Lepa Vida sta dosegli na odrnu največ uspeha. Več čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.

Dragotin Jesenko - Doktor: Pesmi.

V najlepši moški dobi umrl Jesenko je bil velenadarsen pesnik, a bil je pri tem skromen človek, ki zase ni delal reklame. Njegove pesmi, priobčene v raznih listih, so vzbujale občino pozornost. Po njegovi smrti so bile izdane in je čisti dobiček namenjen mnogoštevilni neprekrbjeni rodini, ki jo je zapustil Jesenko. Vez. izvod velja 3 K, a pošti 20 v več.

Ljubljanski Zvon.

Tega prvega in najboljšega slovenskega literarnega časopisa je dobiti se naslednje letnike: 1901, 1902, 193, 1904, 1905, 1906 in 1907. Vsak letnik velja broširan K 9-10.

Fr. Lipič: Strahovlci dveh krov.

Zgodovinski roman iz dobe velikih bojev med beneško republiko in turškim cesarstvom, v katerih so igrali hrvaški in slovenski pomorski roparji znani z vlogo 2 zvezka. Broš. oba K 2 K, po pošti 40 v več.

* * * Koristka.

Roman iz ljubljanskega gledališkega življenja v polpetek v času Broš. 80 v, po pošti 20 v več.

H. Kirchsteliger: Pod spovednim pečatom.

Ta roman iz duhovskega življenja odkriva skrivnosti iz župnišč in duhovskega stanu sploh. Pisatelj je bil sam duhovnik. Dva zvezka. Broš. oba K 4-60, po pošti 4 v več.

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda za 1908. Broš. K 1-2, po pošti 20 v več.

Sokolski koledar za 1. 1908. Vez. 1 K, po pošti 20 v več.

Dijaški almanah za 1. 1908. Vezan 1 K, po pošti 20 v več.

Trgovski koledar za 1. 1908. Vezan 1 K, po pošti 20 v več.

Novi obrtni red.

Slovenska izdaja. 1 K, po pošti 10 v več.

Kuzenski zukon.

Vezan 6 K, po pošti 10 v več.

Kuzenskopravni red.

Vezan K 5-6, po pošti 20 v več.

Dr. E. Volčič: Civilnopravni red in sodni pravilnik.

Broš. 7 K, vez. 8 K, po pošti 4 v več.

Dr. E. Volčič: Odvetniška turila.

Broš. K 1-8, po pošti 20 v več.